

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

15350

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Denizlerin kirlenmesi; deniz ekosisteminin bozulması, insan sağlığını olumsuz etkilemesi, balıkçılıkla beraber pek çok deniz faaliyetinin azalmasına neden olan bir durumdur. Ağırlıklı olarak deniz kirlenmesi kara kökenli bir olgudur. Petrol atıkları, aşırı besin girdisi, ağır metaller, plankton aşırı çoğalması gibi unsurlar denizlerin kirlenmesine sebep olan etkenlerdir. Ülkemizde bu durum en fazla Marmara Denizi'nde kendini göstermektedir. Bakanlığınızın desteği ile yürütülen Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) projesi kapsamında ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü araştırması da göstermiştir ki Marmara Denizi'nin önceki seneye oranla daha kirli olduğu bu seviyenin ilk 30 metre sonrasında hipoksi eşiğine geldiği yani bir balığın dahi yüzemeyeceği seviyede düşük oksijen değeri tespit edildiği görülmüştür. Alan olarak küçük olmasına rağmen karasal kirlenmeye en çok maruz kalan bir deniz olan Marmara Denizi'nin kirlilikten daha az etkilenmesi için arıtmanın yeterli şekilde yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra Marmara Denizi, Ege Denizi'nden gelen alt akıntının oksijenli sularıyla kendini yenileyebilmektedir. Dolayısıyla Kuzey Ege ve Çanakkale Boğazı'nın kirlenmemesine özel önem verilmesi gerekir.

Bu bağlamda düşünüldüğünde denizleri temizleyen canlılar daha büyük bir önem taşımaktadır. Süngerler, deniz kestaneleri, deniz salyangozları gibi denizin akciğeri sayılabilecek canlıların ekosistem için ne kadar elzem olduğu git gide belirginleşmektedir. Örneğin bir deniz patlıcanı yılda 150 ton kumu filtre ederek temizleyebilmektedir. Özellikle karasal kirlenmeye çokça maruz kalan Marmara ve Ege Denizi için deniz patlıcanı son derece yüksek oranda bir temizleme görevi üstlenmektedir.

Buna rağmen beş yıldır avlanması yasak olan deniz patlıcanının avlanma yasağı 11.08.2024 Resmî Gazete'de yayımlanan, Tarım ve Orman Bakanlığınca 2024/20 no'lu tebliğ edilen karara göre Ege Denizi'nde, Karaburun'dan Alaçatı'ya kadar olan bölgede bu sene

kaldırılmıştır. Geçtiğimiz yıllarda yasağa rağmen avcılığın devam etmesi ve deniz patlıcanlarının ihracı basına yansımışken şimdi kalkan bu yasakla deniz patlıcanlarının popülasyonunda önemli bir azalma yaşanacağı açıktır. Ege Denizi'nin Çanakkale Boğazından akıntı yolu ile Marmara Denizi'ni temizlediği çeşitli araştırmalarca gösterilmiştir. Marmara Denizi'ndeki kirlenmenin daha da artmasına yol açacak olan deniz patlıcanı popülasyonunu azaltacak bu hamle ekosistemde zincirleme bir olumsuzluğa yol açacaktır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1) Beş yıldır avlanması yasak olan deniz patlıcanı avlanma yasağının bu yıl kaldırılmış olmasının nedeni nedir?
- 2) Deniz patlıcanı avcılığının yasak olduğu dönemde avlama ve ihracat yapanlara ilişkin hangi yasal işlem yapılmıştır? Herhangi bir yasal işlem yapılmamışsa bunun nedeni nedir?
- 3) Bu yasağın kalkmasının sonucunda ileriki zamanlarda denizlerde artacak olan kirlenmeye karşı ne gibi önlemler alınmıştır?
- 4) Deniz patlıcanı avlanma yasağının kalkması ile beraber azalacak olan deniz patlıcanı popülasyonu balık popülasyonunu da etkilemektedir. Aynı şekilde Marmara Denizi'nin oksijen seviyesinin düşmesi yine balık popülasyonunu olumsuz etkilemektedir. Balıkçılık faaliyetinin azalmasına yol açacak bu durumlara ilişkin hangi tedbirler alınmıştır?